

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
31 Martie st. v.
12 Aprile st. n.

Ese în fle-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 13.

ANUL XXI.
1885.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

O altă lume.

Bș vré să fiu atotputernic,
Întreaga lume s'o prefac
Și sufletul bătrân, nimernic,
Cu altă haină să-l îmbrac.

Să nu-l mai vęd închis în haine
De carne, sânge și de os;
Să pot descose alte taine,
Să-l vęd mai demn, mai majestos.

Să fac o altă lume nouă
Și-un alt pământ cu alte flori;
Êr cerul să-l despici în două,
Să iésă alte mii de sori.

Pe om să nu-l mai vęd că este
Supus la mörte și mormânt,
Când scim că el inchipuescă
Un ideal atât de sfânt.

Din ochi să nu-i mai isvoréscă
Atâtea lacrimi de dureri;
Pe-acésta lume să găséscă
Un raiu de vecńnice plăceri.

Êr pe ruinele 'ngropate
A lunei nōstre de nimic,
După cum sciu, alte palate
Și locuințe să ridic.

Palate 'n care să troneze
Al poesiei geniu sfânt,
Și 'n ele-amorul să planeze
Stăpân pe noi și pe pământ.

Să pot, dorințele născute
În suflete să le împac;
Să fac plăceri necunoscute,
Să-mi fac o lume după plac!

Carol Scrob.

Gând la gând.

— Novelă. —
(Urmare.)

Se cântă „Aida”. Frumósă musică a lui Verdi pentru prima-oră, póte, nu a reușit a captivá atențiunea lui Ștefan, care de altmintrelea eră unul din melomanii cei mai furioși. Privirea lui, atențiunea lui tótă, eră îndreptată spre o loje de rangul II, în care de câtva timp intrase familia de care am vorbit mai sus.

Iorgu observase acésta, și cu mai mult sânge rece, de cât prietenul seu, îi dîse:

— Atragi pré mult atențiunea privitorilor; fii mai puțin expansiv, și mai mult prudent!

— Dar . . .

— Lasă pe dar la o parte. Acum sînt convins . . . ești înamorat nebun de dra Elena M* și ai fi în stare să faci vre-o prostie care să-i atragă atențiunea. Ai răbdare până în într'act, decă imi promiți că vei fi cu minte, te voi duce sub pretest de a te recomandá familiei, în loja sa.

Este cu neputință a se descrie impresiunea ce au făcut aceste cuvinte asupra sêrmanului Ștefan. Bucuria ce lucia în ochii sei eră aprópe de delir.

— Vei face tu acésta pentru mine? — esclamá el în fine.

— Veđi dar că aveam dreptate.

Și cum Ștefan făcea mina unui copil resfătat, el adăugá:

— Aide . . . aide . . . étă finalul. Să mergem!

Peste câteva momente erau în logea familiei M*.

După schimbarea complimentelor de rigóre, dl M* lăsând pe tineri să țină de urit soției și filicei sale, trecú în foiarul teatrului pentru a-și procurá un cornet cu bombóne destinat Elenei. În timpul acesta Iorgu angagiá cu mama Elenei o conversațiune care trebuia să fie fórte interesantă, căci dna M* eră atât de absorbită, în cât tinerii noștri puturá schimbá în grabă câteva cuvinte:

— Am să-ți vorbesc, — șopti Elena. E vorba de viitorul meu. Vor să me măríte cu de-a sila cu cineva pe care nu-l cunosc.

— Ca și pe mine, — oftá bietul Ștefan. Unchiul meu m'a amenințat cu desmoștenirea, decă nu me voiú supune.

— E bine? — întrebá ea cu vocea înneacă.

— Prefer mörtea în loc să me despart de tine, scumpa mea Elena. Dar ce este de făcut?

— Măne sérá — începú Elena.

În acest moment dl M*. deschidea ușa lojei. Tinerii tresăriră, și se depărtară puțin unul de altul. Dl M*, care părea că ghicise subiectul micii lor conversațiuni, surise; apoi, cu o amabilitate al cărei secret singur el o avea,mise celor doi prieteni:

— Dlor, mâne s'eră avem la noi o intrunire intimă; dați-mi voie a ve consideră ca niște buni prieteni și a ve rugă să-mi faceți plăcerea de a luă parte și dv'oastră. Se va discuta. se va cântă, și tinerii în bună pace vor puté jucă până la d'ori. Veđi, dragă Iorgule, hotăresce pe dl Cordescu să ne facă onórea de a veni la noi.

Ștefan eră în nori. Elena aruncase asupra tatălui seu o privire atât de recuroscătoare, în cât acesta parú foarte mișcat.

— Așă dar, ne-am înțeles . . . ne veți face plăcerea? —mise dl M*.

— Primesc cu recunoștință invitația dv. dle! —mise Ștefan în culmea bucuriei, — me cred deja cel mai fericit pentru bunătatea ce-mi aretați.

Plecară. Ștefan eră nebun de bucurie.

Ți-s'a întemplat vr'odată, iubite cetitor, să te afli în pozițiunea lui Ștefan? Sperața de o parte, temerea de cealaltă, aste doué simțiri cari au óre-care legătură între dênsele prin faptul că sânt doué extreme, subciumau inima prietenului nostru Ștefan într'un mod așă că, de vreme ce una-l animă și-i ridică simțul inferbentat în sferele cele mai fericite ale cugetării lui vagabunde, cealaltă-l readucea cu ghetósa ei realitate la intristătorea pozițiune pe care-i o formase scrisórea unchiului seu. Nenorocita acea de scrisóre eră ca un fel de duș rece, ce-l făcea să tresară și să se infiore sub recele lui stropituri.

— Și cu tóte astea, — își dicea el ajuns a casă, unchiul meu, singurul și adevératul meu părinte, nu a putut luă așă, numai din senin, o hotărîre de care va depinde viitorul și fericirea mea. El scie foarte bine la ce ajung adesea ori căsătoriile basate pe ambițiune séu pe interes; el, în pozițiunea ce vré cu ori-ce preț să-mi creeze, ar fi trebuit cel puțin să se gândescă, să ia exemple dela el însuși. Părinții sei au refusat de a-i da pe acea pe care o iubiă, au vrut să-l siléscă să ia pe o alta, și el a preferit să remănă nensurat de cât să-și lege pentru totdeuna viața cu o femeie pe care nu o cunosea. Să fie asta óre o resbunare a celor ce a suferit? . . . Aide de! sânt nebun, în cazul acesta, réutatea lui n'aș găsi cuvinte s'ó calific. Dar nu, el este bun și sânt convins, că voiú scii să-l conving că fericirea mea nu o pot găsi de cât cu Elena; Elena pe care o iubesc ca un nebun, pe care o ador ca pe o deitate, Elena pentru care mi-aș da sufletul din mine și pe care nu o voiú sacrifica nici odată unor meschine calcule de ambițiune réu înțelésă, séu cine scie căror legături de interese. Avuțiile întregi lumi, puté-vor vre-odată să plătescă o rađă din ochiul ei; comorile cele mai nestimate se pot compără óre cu iubirea ce mi-a jurat că-mi va păstră pentru vecie?

Cu incetul sperața incepuse să-și facă loc în inima sa, și fericirea ce simția în momentul acesta, dulcea iluziune de care se legănă și care îi umflă peptul de veselie, îl duceau pe nesimțite, prin niște poteci preserate cu flori, spre viitorul ce și-l crease imaginațiunea lui ardătoare, viitor luminat de fermecătórea lampă a unei iubiri curate, asemenea apusului d'ilelor de primăveră, strevédător și dulce ca și simțirea ce-l cuprîndea. Dus pe gânduri, cu ochii visători și inmuiți de roua unor lacrimi de fericite cugetări, perduse simțul realității, uitase că în viață fericirea este o excepțiune rară, și că nenorocirea séu durerea, mai bine đis, este singura simțire pozitivă, cu care ne nascem,

treceam printre stâncele colțorate ale vieții ca să ajungem la tristul abis al morții.

Un frumos căne terranovian, tovarășul seu nedespărțit, amicul seu cel mai sincer, eră cuicat la picioarele sale, și ca și când ar fi ghicit simțemintele ce subciumau inima stăpânului seu, rădică din când în când bunul și inteligentul seu cap, și părea că incuragéză pe Ștefan prin licărirea hotărîită și veselă a ochilor sei negri. Védënd pe Ștefan cufundat în gânduri, a căror nuanță nu o putea înțelege, el făcú să se audă un lătrat surd și plângător care te făcea să te infiori, atata intristare eră într'ensul! Ștefan tresări și pare că se deșteptă dintr'un vis greu. Realitatea i se arétă acum desvelită de ori-ce amăgire.

— Dar decă va stărui în idea lui? — își dicea el. Dar decă în contra tuturor raționamentelor mele nu va voiú să respundă decăt: „Așă voiú!” Părinții Elenei, în cazul când aș refușă și prin urmare voiú fi desimoștenit, nu vor mai voiú să-mi-o dea. Atunci fericirea mea va fi fost dar o iluziune, ér nu o realitate ce s'ar fi putut ușor indepliní.

Apoi după niște adânci gândiri:

— Dar să nu perd sperața . . . la urma urmelor Elena me iubescé . . . pôte, cine scie părinții sei mi-o vor acordă și fără mostenirea unchiului meu.

Și érăși sperața îi reintră în inimă.

Adormi.

Erau noué ore diminéta. Sórele intra vesel printre persianele ferestrelor camerei în care dormia Ștefan, și coloră cu lumina-i roșatecă perdelele patului. Cu incetul, gelóse că somnorosul nostru nu le făcea onórea de a le admiră plăcuta lor visită, inceputa să se jóce pe obrazul seu cu mii de jocuri fantastice . . .

Tot cam în același timp, ușa se deschide și pe pragul ei apare Iorgu.

— Dar scólă-te odată, somnorosule! — esclamá acesta védënd pe Ștefan.

Ștefan deschide niște ochi mirați, pe care este silít să-i reinchidă din cauza rađelor sórelui.

Apoi, mirat:

— Drace . . . dar trebuie să fie târđiu . . . Dec' ai scii . . .

— Ai visat pe Elena, — îi dicea Iorgu. Veđi dta ce mare ghicitóre.

— Cum véd, ai venit să riđi de mine . . . Da, — urmă Ștefan, — am visat pe Elena, dar nu cum ți-o inchipuiesci . . . Se făcea că . . .

— Se făcea că eră nevéstă ta, — urmă Iorgu. Scii vorba ceea: flămândul este. Dar n'am venit ca să-mi povestesci visele tale. Imbracă-te iute, domnule somnoros; avem multe de făcut astăzi și pentru că țiiú să faci lucrurile în grabă, primesce te rog pentru moment serviciile mele.

Jumétate de oră în urmă prietenii noștri erau pe calea Victoriei.

Iorgu intinse lui Ștefan o telegramă.

Acesta citește cu mirare:

„Anunță pe Ștefan că mâne cu trenul de 6 ore, sosesc la București.

„Costache Negrean“.

— E ciudat! cum se face că tocmai ție-ți telegrafieză unchiu-meu de sosirea sa?

— Se vede, — respunse Iorgu, că compeză mult pe mine pentru ca să-și ajungă la țintă; ține să me tragă de partea lui, sciind că dintre toți prietenii tei, pe cari i califică așă de frumos în scrisóre, eu sânt pôte acela care merit mai puțin sarcasmele sale; și speră . . .

— Că-i vei da ajutor, nu e așă?

— Da . . . dar de asta-dată pare-mi-se că s'a înșelat. Dar, ia spune-mi, ce ți-a ținut Elena a sêră pe când eu vorbiam cu mamă-sa?

— Că vor s'o mărite, — răspuse Ștefan cu ne-caz, — cine scie cu ce dobitoc care n'ar merită nici să-i sârute picioarele.

Iorgu surise cu ironie, dar acest suris nu fu zărit de Ștefan.

— Ia ascultă, Ștefane, — ținse el după o pauză, — nu ți se pare curios ție că pozițiunea ta sêmână afurisit cu aceea a Elenei!

— Cu o singură deosebire, — răspuse acesta. Eu pot refuza, pe câtă vreme ea fiind minoră va trebui să se supună părinților.

Vorbind astfel ajunseră în dreptul lui Frascati.

— Ore să le fie fôme amorezaților? — întrebă Iorgu glumind.

— Ți vine să riți, dar decă te-ai găsi în pozițiunea mea, țin, n'aș mai ave curagiul să-ți adresez nici un cuvânt, — răspuse Ștefan.

— Drace . . . ce tragic ești . . . ia, me rog, lasă prostiile la o parte . . . La urma urmelor o să iei p'aceea pe care ți-o destină unchiu-teu și lumea n'o să se prăpădescă pentru acesta.

— Oh! lumea intrăgă nu, dar eu, da; de asta te asigur.

— Am să spun de sêră aceste cuvinte Elenei . . . de sigur va admiră în tine pe modelul tuturor amânților trecuți, prezenți și viitori . . . Dar să încetăm odată . . . Ce vrei, mie mi-e fôme. Aide cu mine.

Se așezară la o mêsă.

— Nu scii noutatea cea mare, — ținse o voce de contrabas, dela o mêsă de alături, cătră un grup de tineri. Dra M* . . .

— Acea blondă încântătoare, — ținse unul dintr' enșii. E bine?

— Se mărită . . .

— Cu cine? — întrebă un altul.

Ștefan nu perdea nici un cuvânt. Iorgu increți sprincena, ceea ce la densusul se întemplă fôrte rar, fiind de un caracter fôrte liniscit.

— Nu se scie tocmai bine, — scârții aceeași voce; după cât se presupune însă pare a fi un bogătaș.

— Am auzit, — ținse unul din tineri, -- că avearea dlui M*. ar fi compromisă în urma nereușitei ultimei întreprinderi.

— Tocmai pentru asta își mărită fata, — gemu vocea informatorului.

— Dar asta sêmână a negustorie curată, — ținse unul din tineri.

— Ah bah! ca și când M*. este cel dintău care se redică pe spinarea unei fiice frumoșe . . . Să ve spun drept, plâng pe bietul june.

Ștefan tremurâ; agitațiunea lui putea să dea nas-cere unui scandal, Iorgu însă care nu-și perduse sângele rece, îl conținu cu privirea.

— Fata e frumoșă, — răspuse tinerul ce mai vorbise, — și țin, în loc de o zestre mare, aș preferi doi ochi frumoși.

— Nu țin altfel, — mormăi vocea de contrabas, — dar antecedentele trei . . .

— Aide de! . . . ce fel, se țin ceva?

— He! he! . . . o intrigă de pensionat . . . un tiner ofițeraș.

— Nu se pôte, — ținse tinerul, — sub niște aparițe așa de candido . . .

— Se ascunde un trecut care te face să-ți pără pofta de a te mai gândi la insurătoare, — sfârși vocea d'alături.

(Va urmă.)

Dan Dry.

Mai privesce-me . . .

Mai privesce-me și astăzi cu ochi dulci ca altă-dată;
Spune-mi ținși vorbe scumpe de-o iubire infocată —
Și nu fii atât de rece, neclintită ca o stâncă,
La durerea mea adâncă!

Chiar de n'a remas în peptu-ți nici o urmă de iubire,
Nu-mi răpi prin vorbe crude-a apereței amăgire;
Și 'n iubirea-mi făr' de margini, fă să cred necontentit,
Că de tine sânt iubit!

Fă să nu cred nici odată că tu ești nesimțitoare,
Și de-oi fi de tine, dragă, amăgit fără n'cetare,
Sufletu-mi, cuprins de chinuri, va fi dulce mângăiat,
Căci speră-voi nencetat.

B. V. Gheorghian.

Bibliografie.

„Schimbarea climatei“. Chaos în universul nostru; Considerațiuni generale asupra schimbării climatei contimpurane și a su-prafeței globului nostru; Considerațiuni asupra schimbării climatei în raport cu influința pădurilor în diferite părți ale țării, — de Emil Baum inginer. Ploesci. Tipografia Progresul 1882, 30 pag. 8-v. Costul 1 leu 50 bani.

I.

Acosta e numirea unei broșure ce am primit mai bine de un an dela un amic din România, cu rugarea să-i fac plăcerea de a face, și publică o critică.

Me interesează mult ori ce mișcare științifică, dară mai mult acelea cari taiă în filosofia științelor naturale, cu atât mai vartos, pentru că în nici un ram al literaturii științifice nu sântem așa săraci ca în acesta. Alte nenumuri au literaturi întregi despre toate teoriile mai nouse pr. Biologia, Geologia, Astronomia etc. noi n'avem mai nimica. La Franceși, la Nemți, la Angleși, auți a-dese ori discutându-se și în păturile cele mai jouse ale societății despre teorema lui Laplace, despre darvinism, despre teorema descendenții omului, despre analiza spectrală ș. a. La noi de multe ori te afli în neplăcuta poziție de a auți ideile cele mai scâlciate și bizare în privința acestor teoreme chiar dela bărbați de aceia cari au pretențiunea de a trece de bărbați erudiți și de o cultură înaltă științifică. Atât de puțin este vulgarisată la noi acosta disciplină științifică. Și acosta provine de acolo că n'avem literatură, prin urmare ori ce încercare pe acest tărâm trebuie salutată cu bucurie.

Va înțelege dară ori cine bucuria mea la primirea broșurei dlui Baum și nici nu am lăsat-o din mână, până ce nu am cetit-o în un suflet din părete în părete. Dar amară desamăgire, ilusiuni pierdute! Am stat mult pe gânduri decă să fac acosta recenziune ori nu. Și nici n'aș fi obosit pe cetitorii „Familiei“, decă nu aș fi dat de o fôie din Bucuresci, fôie de cele mari, de țin, și firesce fôie seriôsă, care după ce a reproduc o parte din acosta broșură în foisoră, pe pag. ultimă a încercat pe dl autor cu laude, recomandând cartea căldurôsei spriginiri a publicului.

Mai sânt mulți la noi și acuma cari susțin cumcă critica să fie, cu deosebire pe tărâmuri unde sântem începători, cu cruțare, cu considerațiune, să se încurageze etc. Eu cu părere de rău nu pot aderă la aceste-

părerii; din contră chiar aci aflu cu mult mai bine și mai folositor, decât critica pășește cu totă severitatea, dar totodată și cu totă dreptatea.

Este o manie nefericită ce se constată la o mare parte din generațiunea nouă, mania de a figură ca poeți, redactori, bărbați de știință, cu un cuvânt bărbați literați. Ba unii voiesc această înainte de a fi terminat studiile de școală. Această direcție este rea și trebuie combătută, cu atât mai tare pe tărâșuri științifice, pentru că aci se recer studii profunde, se recere pa-ciință de fer și o muncă serioasă, energică și inde-lugată.

A face știință este foarte frumos, este o faptă lau-dabilă, dară este un lucru pe atât de greu. Aci cer-cul de mișcare este mai restrins și normat prin legi pe cari nu este permis a-le vătămă. Cea mai însemnată lege este care impune datorita de a urmări adevărul cu sinceritate, fie acela ori cum, dulce ori amar.

O altă lege este a nu afirmă nimic fără a pute dovedi, ori pe o cale ori pe alta, esactitatea acelei afir-mațiuni.

Autorul broșurei din cestiune este departe de a da ascultare acestor legi.

O notă esențială pentru ori ce scriere este fără indoiele și limba. În privința acesta s'a scris și s'a fă-cut destulă critică de un șir de ani și cu tot dreptul. Dar mai mult s'au criticat scriitorii de dincóce de Car-pați, cumcă nu scriu românește, cumcă au o limbă greóie. Póte că în multe casuri au fost esagerate a-ceste părerii, dar, să recunoșcem cumcă acesta scădere mai la toți scriitorii noștri se află și acuma. Cine cu-noșce însă impregiurările în cari trăim și ne cultivăm noi limba, nu se va miră de acesta, cu atât mai puțin va căpeta pofta de a ne persiflá, a ne batjocóri și a ne tractă cu ironii de multe ori chiar vătămătoare. Dar cu toate aceste impregiurări grele, nu cerem dela nime să fie cu considerare față de scăderile noastre limbis-tice, din contră dorim critică cât de aspră, numai dréptă. Cel ce doresce să fie scriitor în un ram ori altul, tre-bue înainte de toate a-și însuși o limbă românească co-rectă, decât din nefericire nu o are, să o studieze! Ar face însă mai bine când dnii critici de dincolo ar mai luă în mână barem pentru schimb, și lucrările literarie ce apar prin București, Iași, Ploiești etc. și ar examina limba acelor.

Cred că dela aceia cari atât în viața privată, cât și în viața publică n'aud decât numai românește, cu un cuvânt, trăiesc în o atmosferă românească, este mai just de așteptat să vorbescă și mai vértos să scrie o limbă mai românească, decât dela noi. Nu cerem să fim cruțați, nu cerem să fie critica cu considerare, dară pretindem de odată ca aceea să fie dréptă, pretindem ca cu acea măsură să fie cumpénite și lucrările de din colo.

II.

Decă un critic imparțial va pune în comparațiune limba dlui Baum cu limba ori cărui scriitor ardelen, cred că va trebui să constate că aceea este cu mult mai neromânească. Pentru a dovedi această afirmațiune, citez aci câteva exemple:

La pag. 1.

„Decă aruncăm o privire peste universala crea-țiune a corpurilor ceresci, vedem înaintea noastră o imensitate a timpului, de care omul, cu totă știința lui, nu va fi în stare nici odată a cuprinde în mintea sa stabilind o limită între ele“.

Tot aci:

„Omul care a pėtruns deja o parte numai din se-

cretele naturii, nu se póte linisci nici odată în invin-gerea tuturor greutăților, ce i se opun înaintea lui“.

Dară se intrăm în materie!

Lucrarea din cestiune este alcătuită din 3 tractate scurte de sine stătătoare, cari au foarte slabă legătură între ele. Cel dintău este intitulat: Chaos în univer-sul nostru.

Chiar titlul este un non sens.

Cuvântul Chaos ($\chi\acute{o}\sigma$) însemnéază între altele in-tunerec, La Hesiod. Theog. însemnéază: spațiul gol și nemărginit, carele a fost înainte de toate lucrurile și ca-rele a născut nóptea și pe Erebus. După Ovidiu se în-țelege: massa primordială, crudă, din care s'a format lumea. În Genesa lui Moisé se află tot această talmă-cire, ba aci se merge până a o identifică cu „Nimica“ din care s'a făcut lumea. Filosofia elină i-a dat și alte esplicări. Ionicii: Thales, Anaximene și Heraclit identi-ficau chaosul cu idea unui element ce cuprinde toate și dela care atěrnă, apa, aerul și focul după cum se con-sideră unul séu altul din aceste elemente acceptate în filosofia lor de ființă primordială și de base a filosofiei lor. De aci s'a acceptat și de filosofii noi cuvântul chaos cu înțelesul de: universul, adeca spațiul ce cu-prinde natura intrégă.

De órace înțelesul acestui cuvânt nici odată n'a fost definit precis, de aci se întrebuintéză și în viața comună numindu-se chaos o massă amestecată fără nici o ordine, séu peste tot un lucru fără ordine și fără nici o regulă.

Nu scim cari din aceste 2 înțelesuri dá dl autor cuvântului chaos. Decă aderéză la conceptul ce-l dá filosofia identic cu universul, atunci n'are înțeles chao-sul în univers, care atăta însemnéază cât universul în univers. Decă primesce înțelesul vulgar, atunci afirmă un mare neadevér, pentru că Astronomia și Cosmogra-fia constată contrariul, precum însuși dl autor sustine mai la vale, cumcă universul este guvernat de legi fisece în urmarea cărora toate corpurile din univers se mișcă în cea mai bună ordine, și raportul lor este nor-mat prin legi matematice.

După ce aruncă o privire peste universala crea-țiune a corpurilor ceresci și vede o imensitate a tim-pului și a spațiului (ciudată vedere!) ne spune cum „omul împins prin spirit puternic și înaintarea lui spre lumină și perfecțiune, fiind înarmat cu cifrele științelor etc. a ajuns a străbate a măsură și analisă tot ce a putut numai ajunge cu ochii lui înarmați!“

La pag. 4. „Prin descoperirea telescopelor, micros-cópelor și spectroscópelor s'a arėtat omenirii un chaos în întregul univers“, adeca őră chaos în univers.

„Globul nostru este mai mic în raport cu univer-sul decât un atom de nășip, față cu pământul în pro-portiunea mărimii lui totale“. Aceste citate, cari pot servi deodată de model limbistic și stilistic nu au tre-buintă de comentarie și combatere.

Tot aci mai la vale:

„Fiind că toate corpurile ceresci sânt compuse din metale aglomerate în interiorul lor; putem deduce cu siguranță că și globul nostru nu este alt ceva decât un corp mare compus din diferite metale, îngrămădite în međul lui și acoperite, apoi cu formațiuni petróse în urma încetării erupțiunilor de gaze, aflate în mase mari atunci în centrul pământului“.

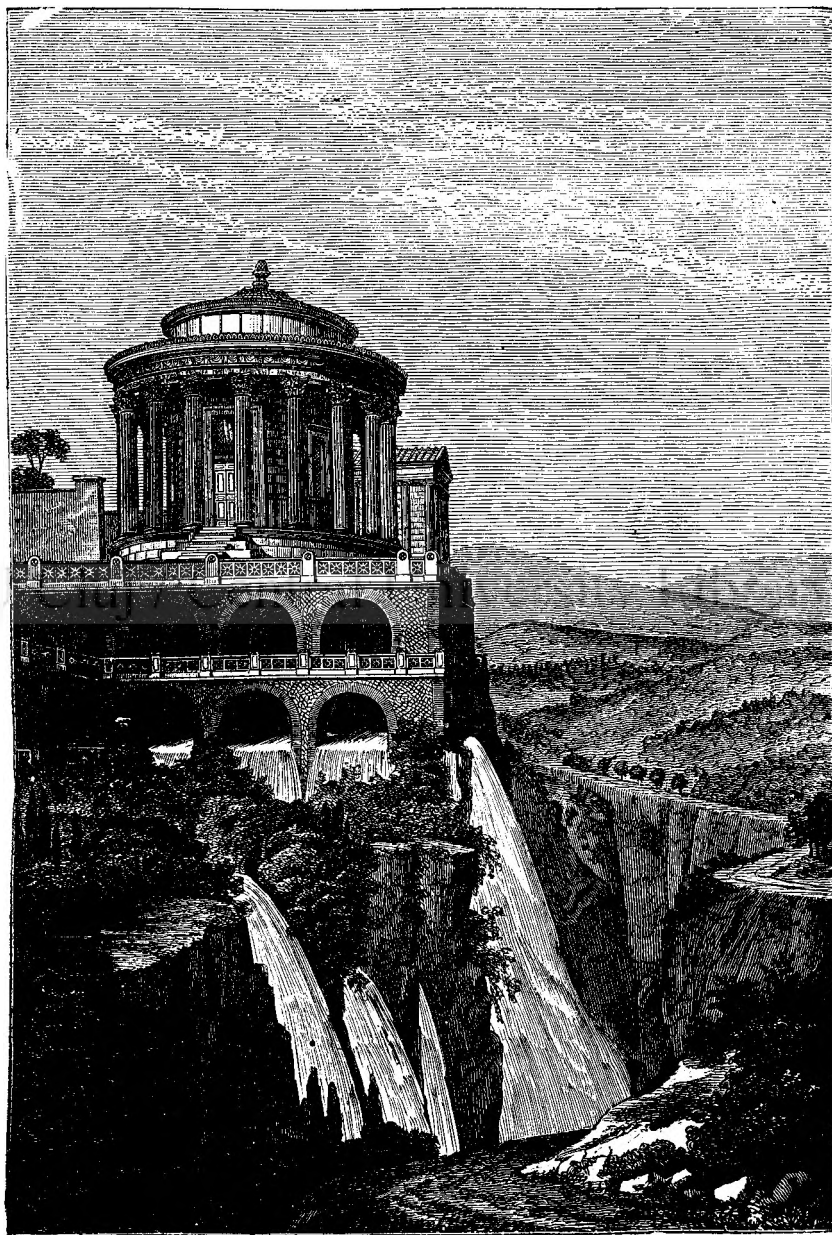
Poftim astronomie și geologie! Dl Baum a desco-perit bagsémă armat cu cifrele științelor cumcă toate corpurile ceresci sânt compuse în interiorul lor din me-tale aglomerate.

Analisa spectrală însă până acuma abiă a consta-tat cumcă acei corpi ceresci cari sânt inveliți de cor-puri gázóse, ca și pământul nostru, sânt compuse din

acele elemente chimice ca și globul nostru. Inse nu toți corpii ceresci sunt învăliți cu elemente gazoase, prin urmare compusețiunea acestora a ramas neconstatată prin analiza spectrală. Cumcă și aceștia sunt com-

din metale. Etă la ce absurditate pôte veni un om, decă nu-și ia ostenela să pētrundă barem elementele materialului de care se lēgă a-l tractă.

Apoi dl Baum după ce și-a creat in creii sei pe

Templul Vestei.

puși din aceeaș materie se concludă numai in mod hypotetic.

Dar nici un astronom nu a putut să-i plesnescă prin cap cumcă interiorul tuturor corpilor ceresci este

toți corpii ceresci ca umpluți in interiorul lor cu metale, face de aci concludiunea curiōsă cumcă și pământul nostru este umplut cu diferite metale, ingrāmădite in mieđul lui, va să dică restōrnă tōte teoriile

geologice de până acuma despre interiorul globului nostru.

Fericiți de cei ce merg în iad (infern) carele după teoriile dlui Baum va fi în centrul pământului, căci acolo vor afla numai aur, argint și alte metale scumpe.

Din toate acestea se dovedește o ignoranță, er de altă parte o cutezare care nu știm cum să o botezăm, ne știm a-i da numele ce i se compete.

După ce ne spune cumcă Giordano Bruno un preot astronom a predicat în sută a XVI în public, că pământul este o stea între alte stele etc. pentru care a fost ars de viu în piața dela Roma, continuă pe pag. 5 :

„În urma lui Giordano Bruno a fost un preot polon, anume Copernic, care înainte morții sale a arătat (sic!) o carte scrisă de el : De revolutionibus orbium coelestium*, prin care a confirmat ideile lui publicate înainte : că toate corpurile ceresce, cari incunjură pământul, se mișcă : că pământul este asemenea în neconținută rotațiune *asupra* osiei sale dela apus spre răsărit în decursul unei zile și unei nopți*.

Lucrul stă așa :

Giordano Bruno s'a născut la 1550 și a fost ars pe rug în 1600, însă nu mai eră popă resp. călugăr dominican, căci repășise din acest ord la 1580.

Er Nicolau Copernic s'a născut la 1473 și a murit la 1543, va să dică a murit cu 7 ani înainte de a se nasce Bruno. Dar acesta nu genază pe dl Baum de a falsifică adevărul și a afirmă cumcă Copernic a urmat lui Bruno.

Se recere o mare dosă de cutezare pentru a pute tipări și păși cu astfel de neadevăruri atât de evidente în publicitate. Când se falsifică și datele istorice cu atăta ușurință, nu putem presupune la un atare scriitor nici o schintee de iubire de adevăr.

Mai departe venind la Galilei afirmă a) că acesta asemenea a fost popă, b) că a fost în modul cel mai crunt, ca și Copernic, pus în temniță.

În 2 șire spune 2 neadevăruri, ce și copiii de școlă trebuie să le cunoscă.

Galilei a fost un renumit fisic, matematic, filosof, astronom, numai popă n'a fost. Câtă nenorocire pentru bieta umbră a lui Galilei, când dl Baum, bagsemă în mania de a face pe toți astronomii din sută a XVI popi, după 2 seclii și jumătate vine a-l numeră aparținător chiar acelei clase de omeni, care l'a torturat, l'a persecutat și i-au amărît totă viața. Nu cred că Galilei a visat când eră în viață, că lumea va progresa atât de mult în iubirea de adevăr, cât după 2^{1/2} seclii să ajungă a-l face chiar popă.

(Incheierea va urmă.)

Dr. A. P. Alexi.

F a b r i c a n t u l d e f e r .

(„LE MAÎTRE DE FORGES“)

— Piesă în 4 acte și 5 tablouri de Georges Ohnet. —

(Urmare.)

Scena X.

Aceiași. MOULINET, ATENAIS.

SERVITORUL. Dl și dșora Moulinet !

ATEMAIS (cu înfălă luând pe Clara de mâni). Ah ! scumpa mea, cât sunt de fericită că te veđ !

CLARA (conducând pe Atenais în fața Marchisei și presintându-o). Mama mea . . .

ATENAIS (marchisei). Este o mare fericire pentru mine, dnă marchisă, să me gădesc lângă dșora de Beaulieu . . . Decând o cunosc, este deja mult timp, (cu un suris afectuos) a o imită în toate a fost regula mea de conduită. Și cred că mi-ar fi fost greu a găsi un model mai perfect.

CLARA (liniscită). A me imită numai ? ești pre modestă.

BARONA (a parte). Pentru prima oră ți se întemplă asta.

ATENAIS (ducându-se la barona). Și scumpa Sophie asemenea. Ce inspirație bună am avut ca să vin.

MOULINET (apropiându-se). Dra de Beaulieu și dna baronă au fost colegele ficei mele în colegiul Sacre-Coeur. Am fost totdeauna satisfăcut, și astăzi mai mult decât ori-când, că am trimes pe Atenais în acest institut, care este, fără contestație, cel mai bun din Paris . . . Dșorele primesc acolo o educațiune de prima ordine, și își creează relațiuni avantajoase.

MARCHISA (cu un suris). Cred și eu.

MOULINET. Cât pentru mine, dnă marchisă, sunt foarte mișcat pentru favorea ce mi-ați făcut primindu-me, ca să ve ofer omagele mele . . . Ve datoriam asta, din mai multe puncte de vedere, mai întâi ca nou sosit în acest tinut, unde am cumpărat o moșie . . .

(Marchisa schimbă o privire cu Bachlin.)

MOULINET (resfățat). O moșie foarte importantă . . . „La Varena din Estrelles“. Nu țineam așa de mult la ea, dar ficea mea, care e foarte cunoscătoare, m'a făcut să înțeleg că, având o avere așa de mare, mi-ar trebui pământ . . .

ATENAIS (genată). Tată !

MOULINET (cătră ficea sa încet). Las' pe mine ! . . . (tare). Ș-apoi, țin foarte mult să ve spun, dnă marchisă, că opiniunile mele sunt liberali, însă ca relațiuni, nu înțeleg decât aristocrația.

MARCHISA. Crede-me dle, că sunt foarte atinsă de sentimentele ce-mi esprimi cu acesta simplitate plină de francheță.

MOULINET (încet cătră ficea sa). Veđi ? !

MARCHISA. Sunt demne d'un om ajuns la pozițiunea care ai știut s'o creeđi prin inteligența dtale.

MOULINET (cu ușurința). Așa sunt eu ! Și decă ve place caracterul meu, dnă marchisă, cred că vom pute găsi ore-care plăcere ca vecini.

BARONA (a parte). Dar, este un monstru omul ăsta.

MOULINET. Cunosceți fără 'ndoielă La Varena ? Șiți că castelul este istoric ? Locuiesc camera în care s'a culcat împăratul Carol Quint, cel puțin așa se dice. Da, dnă marchisă, me cule într'un pat imperial ! Și nu sunt de loc mândru pentru asta.

ATENAIS. (ne mai putându-se conțeni). Tată !

MOULINET (încet cătră Atenais). Las' pe mine . . . merge bine !

ATENAIS. Rôgă pe dna marchisă să ne arete terasa castelului. Mi s'a spus că vederea e minunată. (Urcă spre fund.)

BARONA (a parte). Descurcă firele, ea.

MARCHISA. Dar, bucuros.

MOULINET (eșind). Vederea „La Varennei“ este excepțională, dnă marchisă, și decă-mi faceți onorea să me visitați, vom pute compară.

Scena XI.

CLARA, ATENAIS.

ATENAIS (oprind pe Clara la pragul ușei). Vrei să remănem ?

CLARA. Ai să-mi vorbești?

ATENAIS. Da. Nu te poți îndoi de plăcerea ce am găsimu-mă liberă lângă tine. De doi ani decând ne-am despărțit, am reflectat și am văcut multe. Am dobândit puțină experiență, și sentimentele mele s'au modificat. Astfel, altă-dată nu eram tocmai bune amice.

CLARA. Inse . . .

ATENAIS (*veselă*). Oh! nu ți-ai contrariu! Nu te-am iubit! Acum pot să ți-o spun, eram gelosă de tine, și visul meu era s'ajung să fiu de o potrivă cu tine.

CLARA. Cu mine! Dă-mi! Eu care sciu lucruri așa de puține! Dar tu me 'ntreci! Frumuseță, elegantă, lucs, ai totul!

ATENAIS. Totul! Așa este, afară de un nume.

CLARA. E bine! un nume în timpul de față se cumpără. Sunt pentru toate prețurile, mici, mari și mijlocii. Prin urmare, decă ții la nobletă, ai face bine de a-ți oferi tot ce este mai bun. Mijlocele tale îți permit asta.

ATENAIS (*reprimând o mișcare de mânie*). Așa este. Și într'adevăr chiar e vorba în acest moment de o căsătorie pentru mine.

CLARA (*cu ironie*). Îți fac complimentele mele sincere.

ATENAIS. N'astept complimente dela tine.

CLARA. Dar ce?

ATENAIS. Un consiliu.

CLARA. Un consiliu? Despre ce?

ATENAIS. Despre alegerea ce vreau să fac.

CLARA. Într'adevăr, tu me uimesci. Să-mi ceri un consiliu asupra afacerilor tale de familie? Te asigur că asta m'ar incurcă. Ne cunoștem așa de puțin. N'ai puté să treci?

ATENAIS. Cu neputință!

CLARA. Nu 'nțeleg.

ATENAIS. Ascultă-mă cu atențiune, subiectul cere trebuintă. Căsătoria despre care e vorba e o căsătorie foarte mare, care 'ntrece toate speranțele mele. Este vorba pentru mine de o coronă.

CLARA. Regală?

ATENAIS. Nu! ducală numai . . . Voiu fi ducesă.

CLARA (*lovită*). Ducasă! (*remâne gânditoare*).

ATENAIS. Nu me 'ntrebi cum se numește logodnicul meu?

CLARA (*turburată*). Eu? . . . La ce mi-ar servi?

ATENAIS. Cu toate astea trebuie să-l scii, este o datorie să ți-l spun. Se numește ducele de Bligny. (*Clara tresare cu durere, și ca să nu cadă, se sprigină de măsă*). Dl de Bligny îți este rudă, amic din copilărie. S'a vorbit chiar, de ôre-cari proiecte de unire între voi. Doriam din totă inima, să vin la tine cu franchetă, să te anunț și să te consult.

CLARA (*cu vocea năbușită*). Să me consulți? Despre ce?

ATENAIS. Despre adevărata situație a ducelui față cu tine. Înțelegi că, dec' ar fi adevărat că sînteti promiși unul altuia, ai puté să me invenovătesci de a-ți fi răpit logodnicul. Ducele m'a cerut în căsătorie, dar eu nu-l iubesc. Abia îl cunosc. El s'eu altul, puțin imi pasă. Aide! fi francă! Îl iubesci? Căsătoria mea cu el, te-ar atinge ea, ori îți displace numai? Ți un singur cuvânt, și îți jur, sînt gata a rupe totul.

CLARA (*făcând o mișcare de bucurie, pe care o reprimă îndată*). Îți mulțumesc. Fi sigură că nu sînt o femeie care se abandonează, și care se disprețuește. Decă ducele s'ar fi angajat cătră mine, nu crede că el s'ar însură cu alta. Nu! Dar, ca copii mici, mai cu semă între verișori, asta e de obicei: părinții ne logodesc și ne marită între doue surisuri. Acestea sînt jocuri d'ale vârstei copilăresci, inse, cresci iute, rațiunea re-

vine, și cerințele vieții restornă toate proiectele făcute. Ducele ți-a cerut mâna, Ți tu? . . . Ia-l! Ar fi într'adevăr de regretat să nu fiți uniți. Ve potrivii așa de mult . . .

ATENAIS. Cât me faci de fericită! Inchipuesce-ți ce vis! De asta-dată într'adevăr, sînt ruda ta, egala ta, și ducesă.

CLARA (*cu amărăciune*). Tot ce meriți.

ATENAIS. Lasă-mă să te sărut, (*o sărută pe frunte, la contactul buzelor ei, Clara se retrage*). Afă că ai în mine o amică sinceră și devotată.

CLARA. Mi-ai dat probă despre asta.

Scena XII.

Aceiași, BARONA.

BARONA. E bine! Ce faceți aci amândouă, de o jumătate de oră?

ATENAIS. Vorbim . . . dar acum am terminat . . . Me duc să găsesc pe tata . . . (*ese prin ușa din fund*)

Scena XIII.

CLARA, BARONA, apoi MARCHISA.

CLARA (*eclatând*). Tu sciai că el vré să se 'nsore. Pentru ce nu mi-ai spus?

BARONA. Clara!

CLARA. Tradată! Părăsită! Pentru ea! Și voi m'ați lăsat s'o aud din gura ei! Ea a putut să-mi aducă cu ușurință asemenea lovitură. Așa dar sînteti complice ei? Nu e dar nici unul printre voi care să me iubescă?

BARONA. Tu me 'nspăimănți . . . Aide, scumpa mea . . .

CLARA (*isbucnind în plânsete*). Și el! el! Oh! nefericită ce sînt! . . . Nefericită!

MARCHISA (*turburată, întră prin fund*). Oh! dă-mi! s'ermana mea copilă! . . . Clara!

CLARA. Dă scii, mamă?

MARCHISA. Tatăl seu mi-a spus totul adineori.

CLARA. S'a sfârșit! Viața mea e sfășiată . . . Părăsirea asta o să me chinuiescă în totdeuna, și decă după înjosirea care me atinge, eram destul de nebunatică a me gândi la căsătorie. Cine dar, ar voi să mai scie acum de mine?

MARCHISA. Cine? . . . Dar, vei alege! Și chiar aci dl Derblay ar primi mâna ta în genunchi.

CLARA (*oprindu-se în mijlocul plânsului*). Domnul Derblay?

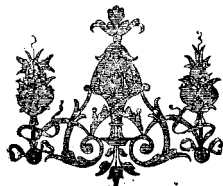
MARCHISA. Da. Îți vorbesc de el numai să-ți liniscesc spiritul. Cine ar puté să se apropie de tine fără ca să nu te iubescă? Vrei să ne rentorcem la Paris? Vrei să călătorim? Vorbesce, sînt gata să fac totul ce te-ar satisface, și te-ar mângăia. Ce hotăresci?

CLARA (*cu disperare*). Ah! dar mai sciu eu? Aș vré să dispar numai decăt, să părăsesc pe ceilalți, și chiar pe mine. Uresc și disprețuesc totul. Vai! că nu pot să mor!

MARCHISA. Clara!

(Va urmă.)

I. C. Lugoșian.

Serisori teatrale din Paris.

— „Denise“, piesă în 4 acte de Alesandru Dumas, fiul. —

Sunt aproape de ce săptămâni decând s'a jucat pentru prima oră acesta piesă pe scena „Comediei Francese“.

Acțiunea se petrece la țără în castelul contelui de Bardannes. Junele conte se află retras la proprietatea moștenită dela părinții sei, după ce a dus viața cea mare și elegantă în Paris. Disgustat de perfidiile și falsitățile ce trebuia să intimpine ori-ce june de condițiunea lui, în cercul tinerilor așa dis: „de bon ton“, pe de altă parte, vădând necesitatea de a se ocupa singur, și mai cu seamă a controla în persoană cheltuelile și veniturile moșiei cari scădeau vădând cu ochii; s'a hotărît a se rențorța la căminul părințesc.

Averea sa incepe a se reconstitui, mulțumită familiei Brissot, compusă de un tată, om onest și perfect, fost ofițier în armata francesă, de unde ș-a dat demisiunea pentru a se însurâ cu o fată sërmană, care în urmă a devenit pentru el cea mai devotată soție, și pentru fiica lor Denise cea mai iubitore mamă. Brissot se află în castelul contelui în calitate de conducător al afacerilor; ăr Denise în calitate de guvernantă pe lângă Marta, unica soră a contelui, eșită de curând din pension. Denise este o ființă încântătoare, musicantă perfectă, artistă chiar. Adese-ori, pe când părinții sei se aflau fără ocupațiune, câștigă hrana zilnică pentru toți, dând lecțiuni de piano și de cânt.

Familia Brissot a fost recomandată contelui prin dómna de Thauzette, al cărei bărbat a fost amicul lui Brissot încă din copilărie. Această femeie este o intrigantă. Femeie ușoră, totdeuna tineră, cu toți cei 46 de ani ce-i avea, și pe cari îi împărțea astfel pe când eră întrebată: „Am 23 dimineța și 23 sêra!“ Trăia într'o agitațiune continuă, călăria, ridea, batjocoria pe totă lumea, capricioasă, se ducea la biserică în costum de amazônă etc. Ea n'a conservat decât un singur simțemânt adevêrat, acela de a iubi la extremitate pe fiul seu Fernand, băiat frumos, cartofor, cochet și încreștor fără margini.

Înainte cu câți-va ani pe când trăia bărbatul dnei de Thauzette, Brissot se află la ei ca intendant încă de mulți ani. Fernand și Denise au crescut împreună aproape din copilărie. Ei se iubiau. Fusese vorba chiar de a se căsători împreună. Murind, sunt acum 4 ani, bărbatul dnei de Thauzette, și sărăcind aproape până la ruină, această femeie vede necesitatea de a însurâ pe fiul seu Fernand cu o fată bogată, ăr nu cu Denise, care eră sêracă. Crima comisă între acești tineri, și de care numai mama Denisei avea cunoscință, a ramas ascunsă pentru totă lumea. Deci, dna Thauzette recomandă pe Brissot, contelui cu intențiune. Ea mai speră, cu timpul, a obține dela conte, mâna Martei pentru Fernand.

Odată instalată familia Brissot în casa contelui, unde trăiau cu toții împreună viața cea mai patriarcală și cea mai onestă, dna Thauzette respândesc prin lume scirea falsă că contele ar fi amantul Denisei, fără să scie măcar că contele o iubiă cu sinceritate. Într'adevêr, ori-cui i-ar fi imposibil a se apropia cu o persoană atât de dulce, atât de ângerescă, ca Denise, pe care o înfățișă publicului celebra artistă, dșó Bartet, fără ca

să nu simtă ôreși-care atracțiune. În fața, în ochii ei cei frumoși, și pe jumătate stinși de suferințe, nu se citește decât blândetea, mâhnirea și regretul. Da! Căci eră al patrulea ani decând ea suferia într'ascuns, ea și mama sa, și nu cutezau să-și descopere crima, de rușinea lumei, și de frica tatălui lor.

Contele o iubiă la nebunie. Prin urmare ori-ce comentariu e de prisos. Ca ori-ce om de inimă voia ca aceea ce iubesc să și respecte; se decide deci a o luă de soție. În timpul acesta dna Thauzette și fiul seu se presintă la contele și cer mâna Martei. Contele care sciea viața ce a dus-o Fernand la Paris, prin cluburi și prin locuri compromițătoare, stă la indoielă deocamdată. În fine, în urma declarațiunilor Martei, că ea iubesc pe Fernand, căci eră băiat frumos, se imbracă bine, și eră totdeuna vesel — se vede că astfel de bărbați caută dșórele din ziua de astăzi — pe de altă parte ca să scape de intrigele acestei femei, ce-i scornia pe fie-care și, și de care nu putea să se resbune, fiind că avusese și el imprudența de a fi unul din amantii ei, alta-dată pe când eră în lyceu St. Louis. Etă ce fel de femeie eră dna Thauzette, și etă în ce principii de conduită a trebuit să crească fiul seu, lângă o mamă atât de coruptă!

Contele se decide a mărită pe sora sa Marta cu Fernand. Marta cu tôte astea înainte de logodnă, care eră să se facă peste câteva luni, obiecteză lui Fernand purtarea lui cam vicioasă, și-l obligă a-i spune, decă a comis vre-odată în viața lui necorectă, lucruri contra onorei și a delicatetei? El îi răspunde pe scurt, că n'a comis nici odată atari lucruri, și nu va fi silit nici odată să roșescă.

Fiind Fernand aproape de a intră în familie, contele într'o scenă foarte serioasă, închietat de sgomotele respândite, chiamă pe Fernand la el și îl întrebă il conjură chiar a-i răspunde decă sunt adevêrate sgomotele ce se aud pe fie-care și, și decă au esistat ôreșicari relațiuni secrete între el și Denise, și decă într'adevêr Denise a fost metresa sa?

Acesta îi răspunde:

— N'am d'a impută consciinței mele nici o crimă, decât aceea ce amorul inocent, impune inimiielor inocente.

— N'ai fost nici odată amantul ei?

— Nu!

— Pe onorea ta?!

— Pe onorea mea!

Etă ce fel de personagiu eră Fernand, și pe care cu drept cuvânt publicul din sală îl numia „canalie“.

Contele mulțumit de respunsul lui, din care el vedea inocența Denisei, chiamă pe Brissot și pe soția lui și le spune amorul ce simte pentru fiica lor, și decă îl cred demn de ea, el vré să o ia de soție.

Brissot, care nu sciea crima fetei, înmărmurit de fericirea ce-i trimetea cerul, aproape esaltat murmură cuvintele următoare:

— Ce pot să ve respund eu, dle conte . . . decât, că sunt cel mai fericit dintre ômeni?!

Apoi întorcându-se cătră femeia sa, ăice: „Nu-i așa, dómna?“

Soția sa, care din contra, vedea în mărturisirea contelui, o altă nefericire și mai mare, de ôrece ea eră sigură că fiica lor nu va voi nici-odată să aducă desonore și disperare prin crima sa — ce mai târziu trebuia să fie descoperită — omului care i-a scăpat pe câte-și trei de miserie, ea aproape esaltată răspunde:

— Da . . . dar mai întei să întrebăm pe Denise, ea se va pronunță . . .

Brissot, căruia numai decât i-a trecut prin cap o

presupunere, alérgă la Denise, o aduce în fața contelui și îi dăce :

— Fata mea ! Dl conte are să-ți vorbescă.

Apoi ficsându-o până în fundul ochilor, ese împreună cu soția sa.

Scena următoare între contele și Denise se petrece pe la finele actului al III-lea. Acé e totă puterea piesei, pentru autor și mai cu sémă pentru artiști.

Contele îi spune sentimentul ce-l predomină, și îi arată intențiunea sa. Denise îi răspunde cu tandreță :

— Cunoscem acest amor ! Me simțieam încă demult încungiurată de acest dulce sentiment, care nu-l voiu merită nici odată . . . Așă dar . . .

Contele o intrerupe :

— Dar, vei fi soția mea !

— Nu !

— Pentru ce ?

— Pentru că eu sânt din acele cari iubesc, dar, cari, vai ! nu se mărită nici odată.

O tristeță crescândă pe fruntea contelui se observă. Tóte rugămintele și stăruințele lui de ai spune cauza disperării sale, rămân zădarnice. Fără a se gândi multă vreme, contele o intrăbă :

— Ai iubit pe Fernand ? spune-mi !

— Da ! l'am iubit !

— Și-l m'ai iubesci încă ?

— A ! Nu ! — adaogă Dénise murmurând printre dinți, și cu ochiul schinteiilor de mânie.

— Atunci căsătoria lui cu Marta nu te-ar . . .

La auđul acestor cuvinte, Denise împăimântată, strigă :

— Și dta ai consimțit la acésta căsătorie ?

— Înainte de a consimți, i-am pus mai multe întrebări, la cari mi-a răspuns intru'un mod satisfăcător. L'am întrebat despre dta și mi-a răspuns că . . .

Contele se oprește, Denise adaogă :

— Că ? . . . A ! . . . și cuvântul, domnule conte !

— N'a fost nici-odată amantul d-tale.

— Și ? . . .

— Mi-a jurat !

— Ah ! miserabilul ! exclamă Denise, cu ochii ră-tăciți, cu fața palidă ca a unei mórte.

Apoi cu inima sângerândă începe a-i descrie tot amorul ei cu Fernand, i spune ce mijlóce infernale a întrebunțat ca să o seducă. I spune cum amendoi sânt culpabili criminali, căci au dat viață unui băie-taș, unei ființe inocente, care a trebuit să móră de tóme la vârsta de un an, căci ea nu mai avea bani ca să plătescă doica ! . . . Ea adaogă : „Înțeleg, că m'a părăsit pe mine, care am fost órba jucărie a lui . . . înțeleg, că după ce m'a călcat în picioare, și după ce m'a făcut să me supun orbesce la tóte pasiunile lui, să me disprețuiescă și să me abandone . . . dar pe el ! . . . acea ființă inocentă și sfântă, care n'a făcut nimerui nici un réu, care nu e culpabil de nimic . . . trebui să abă milă de el, atunci când a văđut că de frică să nu afle tatăl meu — care de sigur m'ar fi omorît — nu puteam să mai ingrigesc de el, ér nu să fugă și să se ascundă ca un hoț . . . A ! domnule conte ! Să fi văđut momentul în care acea fragedă creatură omenescă își dádea ultimul respiriu . . . Am alergat acolo cu mama . . . el m'a cunoscut, ș-a întins micelul lui brațe spre mine, apoi suriđend și ingânând cuvântul „mama“ ș-a închis ochisorii sei pentru vecie . . . pe urmă, l'am luat, l'am pus intru'un sicrieș plin cu flori, și l'am însoțit până la marginea grópei !“

Denise termină monologul seu cu cuvintele : „Și acum, dle conte, ești liber a da de soție pe Marta, acestui om !“ — Pe urmă se întórce spre contele care

plânge, și exclamă aruncându-se în brațele lui : „Dta plânge ? . . . pentru mine ? ! Oh ! dómne, îți mulțumesc că s'a găsit o ființă pe lumea asta, ca să me compătimescă !“

În momentul acesta, Brissot, tatăl Denisei, care ascultă în cameră vecină, intră . . . Denise, vedéndu-l, s'aruncă în genunchi în fața lui și vrënd să-i dăce : „iertare !“ Brissot o respinge cu furie, dicéndu-i : „Ești ! ești !“ Se întórce apoi spre contele : „Îți cer iertare, dle conte, că ne-am introdus în casa dtale, fiind astfel de ómeni . . . eu nu scieam asta ! . . . de mâne încolo, nu ne vei mai vedé . . . Te rog, dle conte, condú pe dșóra lângă mama ei . . . te rog !“

Contele neavénd încatr'o, ese cu Denise, rămâne Brissot singur în scenă, și se ocupă cu arangierea hártilor ce are să dea contelui. Rolul lui Brissot este susținut de Got, decanul artiștilor, cel mai mare artist din lume . . . éta totul.

După cum am đis, Brissot se află la mész arangând niște hárți ; peste puțin intră Fernand, căci avea o întâlnire secretă cu Marta. Brissot îl vede, începe a tremură din tot corpul, schimbă fața în negru-verde-albastru.

— A ! Ești tu ?

— Da, sânt eu !

— Ce ai venit să faci aci ?

— Dar ce ai, te rog ? — îi răspunde Fernand vedéndu-l aprópe nebun.

— Tu mori ! . . . Așă dar, tu ai avut pe fiica mea în brațele tale, și ai adus-o în stare d-a fi mamă, fără s'o iei de soție ? Fiica mea ! Ha ! ha ! Scapă acum din brațele mele, asasine !

Brissot se aruncă ca un tigru întăritat asupra lui, îl ia de gât și-l tréntesce pe canapea.

— Asasinéză-me, — șoptesce Fernand aprópe să espire.

— Ai dreptate ! — răspunde Brissot, dându-i drumul și adaugând :

— Mergi, spune mamei tale, că are o oră pentru ca să vie să-mi cэрă mâna Denisei pentru tine ; decă intr'o oră nu va veni puțin îmi pasă unde te vei afla ! Te vou omori ! Ești ! miserabile !

Tatăl Denisei deci erá decis ca amăgitorul ei să o ia de nevéstă.

Atunci sosesc dna de Thauzette, mama lui Fernand, abiă mai puténd să resufle, și descrie starea în care se găsește fiul seu, și frica de care se află cuprins după scena ce avusese cu Brissot.

El insistă. Dómna de Thauzette nu răspunde decă noi căsătoriți vor duce o vieță bună împreună.

— Ve asigur, că fiul dvóstre se va purtă bine atât cât voiu trăi eu, și eu nu sânt încă mort ; Fernand mai are o oră !

Căsătoria se decide să fie la Paris.

Un amic sincer al contelui, Thouvenin, căruia contele îi spusese totul chiar dela începutul piesei, se încercă din tóte puterile a convinge pe conte, că el trebuie să ia pe Denise, pentru amorul lui, și pentru a o sustrage din ghiarele aceluși miserabil. El adaugă :

— Primul culpabil ești dta ; decă dta n'ai fi fost amantul dómnei de Thauzette, n'ar fi trebuit să servi ca martorul fiului seu intru'un duel rușinos, asemenea n'ar fi trebuit să permiți dómnei de Thauzette să viseze așă de des pe Marta în pension, asemenea n'ar fi trebuit să primesci pe Fernand în intimitatea dtale.

Contele are deci totă dreptatea să răspundă :

— Dar atunci nici eu n'aș fi cunoscut pe Denise, căci dómna Thauzette mi-a recomandat pe tatăl seu ca vechil — pe Denise, ce iubesc, ce ador !

Desnodamentul acțiunii se face prin Marta.

Tinera soră a contelui, pusă în curinte despre înfamile lui Fernand, renunță cu orore la acest om. Asemenea nu consimte ca Denise să fie nevêsta lui Fernand, căci el nu mai e demn de nici o femeie. În fine amândouă se decid a intra în mănăstire în fața „Aceluia” ce nu înșelă nici odată.

Ele vor să dispară, după ce Denise a obținut iertarea tatălui său, dar contele într'un moment de pasiune disperată strigă :

— Denise !

Viiții soți se aruncă unul în brațele altuia.

Astfel se termină piesa.

După cum am ăis „Denise” este o scriere din viața actuală socială. A doua și chiar — după prima reprezentare — au apărut în toate ăiarele din Paris critice asupra scrierii lui Dumas. Toate aprobau ideile autorului. Ca ori-ce piesă a ilustrului scriitor „Denise” a fost primită cu cel mai mare entuziasm de cătră public.

La succesul piesei a contribuit și jocul artiștilor. Ca în nici un teatru, din câte am văăut până acum, la Comedia Francesă se jocă foarte natural. Odată perdăua ridicată, și se pare că ești transportat la fața locului ; și se pare că veăi acțiunea în realitate. Scenele de forță sânt executate cu atăta perfecțiune, încât . . . îți înghiață sângele în vine !

În momentul din urmă aflăm, că „Denise” se va jucă în curând la Viena, Lisabona și Budapesta.

I. C. Lugoșian.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1885. —

VI.

Revenind la desbaterea asupra lui „u” mut, despre care începurăm a raporta în nr. trecut, vom continua unde intrerupserăm acolo.

Dl. Al. Roman, luând cuvântul după dl Sion, ăice că eruditul său coleg dl Maiorescu a luat argumentele pré departe ; a așteptat să spună, că „u” nu s'aude, dar a spus altele. Exemplul cu cuvântul „Muth” este foarte nefericit, căci tocmai din incidentul scrierii acelu cuvânt s'ar pute ăice dlui Maiorescu : Eăă că în cuvântul „Muth” litera „h” nu s'aude și germanii totuș îl scriu ! Argumentul adus din deprinderile ăiaristilor din România dsa nu-l pôte primi, de ore-ce ăiaristii din țeră în mare parte n'au invêțat gramatică. Schimbarea de ortografie în ăiarele de peste Carpați s'a făcut mai mult pentru ca să fie citite și 'n România.

Are dreptate dl Maiorescu, că cestiunea nu e de ortografie, ci numai de grafie. Dar și grafia trebuie să fie rațională. În limba română nici un cuvânt nu se termină fără vocală. N'a auăit argumente contra lui „u” scurt. Dl Maiorescu ăice să nu facem ortografie ; dar am făcut deja, de es. în „giur” și altele am introdus un „i” ; decă am admis aici pe „i”, cu tôte că nu se aude, de ce să nu admitem și pe „u” ? De s'aude în „maiu”, s'aude și 'n „domnă”. Să dăm libertate să scrie toți cum vor ? Dar au deja acăsta. Toți scriu cum le taie capul. Eu vreu să le dau regulă.

Deci pentru necesități gramaticale, precum și pentru că „u” se aude de urechea fină a românului, trebuie să-l mântinem în scriere, fiind ceva organic în limba română, și necesar pentru flecsiuni.

Dl B. P. Hășdău arată că scopul scrierii este perpetuarea vorbirii și nimic mai mult, prin urmare scrie-

rea trebuie să fie o fotografiare fidelă a vorbirii. Peste vre-o 500 ani scrierea pe care o adoptăm noi aăi ca fonetică, va fi etimologică. În cărțile vechi (1550—1700) găsim pe ũ final. Acăsta dovedesce, că așă se pronunță pe atunci, de acăea se scriea așă, și nu este nici o rațiune de a-l scrie și astăăi, când nu-l pronunțăm. În Cestiunatul compus pentru a primi informațiuni relative la compunerea marelui etimologic al limbei române, dsa a întrebat decă s'aude u final în cuvântul „omu” ? Din 200 de respunsuri primite, nici unul nu susține că s'ar auăi acel u final. Numai în cantecele populare s'aude auneori, când ritmul cere acăsta.

Nu e adevărat, că adoptând ortografia fonetică, fie-care provincie ar introduce în scriere particularitățile ei, pentru că în fie-care limbă se adoptă un dialect care devine limba națională literară.

Să scriem pe „u” acolo unde se pronunță ; er unde nu se aude, nu avem nevoie să-l scriem. Chiar Francezii și Engleșii au început a se gândi la o scriere fonetică, Max Müller a scris în privința asta o carte. Gramatica nu stă în scriere, ci în vorbire. Când nu se fotografieză vorbirea prin scriere, atunci se incurcă gramatica.

Poporul, mai toți scriitorii și gazetarii români, au lăpădat pe „u”, numai Academia să-l păstreze ? „U” a esistat, a fost un străbun venerabil, dar a murit. Vre Academia să-l imbalsameze și să-i dea viață cu ori și ce preț ?

Ședința se ridică, remânând ca discuțiunea să se urmeze și să se ia decisiune într'o alta ședință.

Decă cestiunea se punea la vot în ședința asta, „u” final cădea, căci — după cum se sciea — eăă cum se împărțeau membrii presinți.

Contra lui „u” final dnii : Sturdza, Babeș, Negruzzi, Maiorescu, Papadopol-Calimachi, Marian, Melchisedec, Alecsandri, Hășdău, Brândza, Caragiani, Fălcoian, Felix = 13.

Pentru „u” final dnii : Bacaloglu, Maniu, Porcius, Poni, Ionescu, Quintescu, Roman, Sion, Barițiu, Ștefanescu, Aurelian = 11.

Se comunică adresa ministrului instrucțiunii publice prin care se anunță, că ministerul a luat decisiunea de a se da bibliotecii Academiei cărțile și manuscrisurile provenite din donațiunea Ubicini.

Secțiunea literară recomandă a se cumpără manuscrisul traducerii „Apostolului” în dialect Macedonean de cătră G. Tomara pentru suma de 1000 lei. Se aprobă și se recomandă comisiunii financiare.

În urma propunerii secțiunii istorice se decide a se tipări în Anale memoriul dlui S. Fl. Marian citit în ședința publică.

Se propune membru corespondent al Academiei dl Eugen Schuyler, fost ministru al Statelor unite în România. Se primesce cu unanimitate.

În urma cererii dlui V. Alecsandri se decide a se tipări în Anale raportul dlui Barițiu asupra cercetărilor sale istorice.

Dl secretar general arată, că tipărirea Psaltirei lui Coresi, partea II, fiind în sarcina dlui Hășdău, nu s'a terminat încă, dar până la viitoare sesiune se va termina și se va tipări și Glossariul cu care trebuie să se incheie acăsta lucrare. Asemenea și lucrarea vieăii lui Varlaam, care este în sarcina dlui Odobescu, speră că se va continua. Opera „Țeranul român” de dl Gr. Tocilescu, nepublicată încă, se va pune sub presa. Traducerea autorilor clasici nu se pôte pune la tipar, până când traducătorii nu au terminat lucrările in- cepute.

În ședințele următoare Academia se ocupă cu cercnerea premiilor. Resultatul s'a publicat în nr. trecut al foii noastre. Apoi dl Sturdza comunică Academiei o mare colecțiune de poezii populare adunate de dl G. Dem. Teodorescu, cerând să i se dea un ajutor pentru tipărirea lor. Se recomandă secțiunii literare.

Dl Babeș citește budgetul pentru anul viitor 1885/6. Partea veniturilor este aprobată în sumă 127.818 lei 15 bani. Cetindu-se și partea cheltuelilor în suma de 127.611 lei 55 bani se constată că budgetul presintă un escedent de 206 lei 60 bani.

Se propune alegerea de membru onorar a dlui Sir William White. Se aprobă unanim.

Se comunică procesul verbal al secțiunii literare pentru ședința dela 18/30 martie, prin care secțiunea opinază că ajutorul propus pentru publicarea colecțiunii de poezii populare ale dlui G. D. Teodorescu să se dea din budgetul anului viitor, după aparițiunea operei.

Dl secretar general comunică, că dl Hășdău a depus colecțiunea de documente istorice adunate de dsa în Polonia, pe lângă o notiță. Academia exprimă căldurosele ei mulțumiri dlui Hășdău.

Se alege apoi delegațiunea, comisiunea de 9, membrii corespunzândi, după cum anunțarăm în numărul trecut.

În ședința din urmă, ținută marți înainte de Paști, și nu mercuri, precum s'a anunțat în numărul trecut, se procedează la alegerea comisiunii pentru cercetarea colecțiunilor de arii populare ce se vor prezenta la concurs pentru premiul Eliade pentru anul viitor. Se aleg dnii V. Alecsandri, T. Maiorescu și V. A. Urechia.

Se propune alegerea de membru onorar a dlui I. C. Brătean. Se primesce unanim.

Se dă cuvântul dlui Fl. Porcius pentru citirea discursului său de recepțiune asupra „Florei districtului Bistrița-Năsăud” la care răspunde dl P. S. Aurelian.

Dl președinte arată că dintre cestiunile puse în programul sesiunii generale a ramas neresolvată cestiunea scrierii lui „u” mut final. Ori-care ar fi resultatul, trebuie ca Academia să dea un vot asupra acestei cestiuni.

Dnii Ștefanescu, Roman și Quintescu propun ca — având în vedere că mai mulți membri care vor să vorbească la această cestiune, sânt absenți — să se amâne decisiunea până la sesiunea viitoare.

Se pune la vot amânarea și se aprobă de majoritate.

Dl secretar general D. Sturdza citește raportul său asupra lucrărilor făcute de Academie în sesiunea generală aceasta, apoi președintele dl B. P. Hășdău declară sesiunea închisă.

Despre dra Carlota Leria.

(Scrisoare din Bucuresci.)

Stimate Domule Vulcan,

În ultimul număr al „Familiei” un corespondent din Iași, care subscris „Iassiensis”, publică, la adresa dsei Leria câteva rânduri care vor să fie benevole, dar care în realitate sânt neașteptat nedrepte așteptări. Cum „Familia” ne-a deprins de mulți ani a o iubi ca pe un jurnal și drept și național, dta vei fi mulțumit, sânt sigur, că vin a-ți da ocaziune să repari erorile lui Iassiensis.

Ce dicesc acesta? Cumcă, la concertul său din Iași, Juna cantatrice a cântat lucruri deja cunoscute. Minu-

nată critică! Nu cumva pentru hatirul dsale avea să se cânte opere needitate încă în lumea musicală?

Debutând cu asemenea critică neauzită, poți, iubite die Vulcan, să judeci de restul ei. E destul pentru a te premuni în viitor, contra criticilor de felul celei de sus, să-ți spun că nu știu din ce degete a supt Iassiensis scirea falsă că Leria n'ar fi avut angajament în străinătate în anul acesta! D'apoi Leria dădu concertul său în Iași reintrând în țară după stagiunea ce petrecu în Russia unde cântă cu același succes necontestat ce avu în ernile din urmă în Madrid, Nizza etc. A trebuit ca ilustra și talentata artistă să cânte în orașul său natal, ca să găsească apreciatori de felul celui de sus!

Acăsta nu pôte fi aprecierea naționalei jurnal „Familia” și de aceea sânt cu deplină încredere, că vei publica aceste rânduri sêu extractul ce vei crede oportun.

Nu voi întârzi de a trimite o dare de sémă despre noile succese ce va dobândi Diva noastră, atât de iubita și apreciată la curtea regală, al căreia este unica cântăreță titulată; îți voi trimite, dicit, dare de sémă despre reprezentațiunea ce în curând o să se dea, la Teatrul Național, a operei „Linda” de Donizetti, pentru prima oră în românesce și cu artiști români. Leria prestă concursul ei mult solicitat de curte și de întreaga societate bucurescănă.

La 8/20 aprilie an. c., publicul nostru va saluta din nou pe talentata artistă, în concertul ce dă la Teatrul Național, unde va cântă, între altele, doue acte întregi din „Lucia” și „Dinorah”. Deja cea mai mare parte din bilete s'au ridicat de adeverații și sincerii amatori ai frumoșului cânt.

Veritas.

Templul Vestei.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 149. —

Templul Vestei în Roma a fost un loc sfânt. Acolo ardea focul etern, de care vestalinele purtau grige să nu se stingă nici odată.

Templul eră clădit într'un loc distins. Ziua eră deschis pentru toți, noptea bărbaților nu le eră ertat să intre.

I. H.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Colonelul Mihail cav. de Trapșa*, director de artilerie al corpului 12, a fost numit comandant al brigadei de artilerie 11. — *Dl dr. I. F. Pop*, medic intern al spitalului „K. k. Allgemeine Krankenhaus” din Viena a fost ales cu unanimitate de voturi membru al Societății „Verein für Psychiatrie und gerichtliche Psychologie”. *Dl dr. Pop* e din Rodna, valea Someșului și a făcut studiile sale gimnasiale în Năsăud. — *Dl Mocean*, profesor de gimnastică la Bucuresci, a venit în Transilvania ca să recruteze o trupă de jucători de danțuri naționale, cu care să meargă apoi la exosițiunea din Anvers.

Delegațiunea Academiei Române la dl I. C. Brătian. Mercuri înainte de Paști, delegațiunea Academiei române, compusă din dnii vice-președinți B. P. Hășdău, A. Papadopol-Calimach și dr. I. Felix, dimpreună cu secretarul general dl D. Sturdza, au mers la dl I. C. Brătian spre a-i comunica că Academia l'a ales membru onorar. În numele delegațiunii dl Hășdău a rostit următoarele cuvinte: „Academia a terminat sesiunea anului acestuia, alegându-ve în unanimitate de-

membri onorar al ei. Acesta alegere eră pentru noi toți nu numai o dorință, ci o datorie, ca un semn al venerațiunii noastre către bărbatul de stat, care de patru decenii a influențat și influențează mai mult de cât ori care altul în modul cel mai puternic asupra tuturor ramurilor activității naționale. Adevăratul bărbat de stat concentrează în sine cea mai înaltă expresiune a științei omenesci, căci prin acțiunea lui binefacătoare științele și artele află un tărâm sigur pentru a se dezvoltă și a prosperă. Primesce dar acest act al Academiei cu aceeași căldură, care am resimțit-o noi când l'am desevărsit. Academia se simte mândră, că în analele ei va figură de acum înainte numele lui Ioan Brătean, care cuprinde în sine o epocă intrăgă din istoria națiunii române!

Conferințe literare. *La Brașov* în întrunirile ținute săptămânile din urmă: dl profesor I. C. Panțu a vorbit despre vechile instituțiuni ale Moldovei, doăra Eugenia Perșenar a citit o legendă de Carmen Sylva, doăra Octavia Rusu a citit novela „O bună pescuire” de Alarcon, dl profesor Ioan Popea a vorbit despre „Biblia și istoria naturală”, în ședința din urmă dl prof. Ioan Socaciu a vorbit despre capital, dra Elena Dimitriu a citit o poemă de Zamfirescu, er dl Ioan Popea a ținut discursul de închidere. — *La Sibiu* dl profesor Crișan a ținut o prelegere despre „Omenimea în cursul timpului”. — *La Arad* dl Petru Popovici a ținut la 6 aprilie st. n. o prelegere publică în folosul societății „Progresul”; subiectul a fost: „Electricitatea pretotindene. Magnetismul animal”. — *La Cernaui* dl Metodi Luția a ținut o prelegere despre poemul istoric „Sentinela română” de V. Aleșu. — Prelegerea din Cernaui se aranjează de către Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, în sala Societății „Armonia”.

Asociaținea din Arad pentru cultura poporului roman, despre care numai odată pe an mai aflăm că există, va ține adunarea sa generală luni în 1/13 aprilie la 9 ore dimineața în sala institutului pedagogic-teologic. Adunarea e convocată de dl director secundar Vasile Mangra și de dl notar Romul Ciorogariu.

O societate de fete. În duminica florilor, la 2 ore în salonul cel mare al otelului „Boulevard” din București s'a tras loteria anuală a societății de binefacere a junelor lucrătoare în folosul copiilor săraci. Doăra Esmeralda Crețean e președinta acestei frumoase societăți compusă numai de fete. Dilele care fac parte lucrăză tot anul fel de fel de obiecte care se pun în loterie la duminica florilor. Suma produsă este întrebuințată pentru a cumpără haine copiilor săraci de sărbători și-a le alina puțin durerile miseriei. Printre ingerii cei mai gingași ai carității erau dra Nadege Bibescu, dra Ferichidi, dra Arion, dra Elena Lahovari, dra V. Crețean, etc. Sala eră transformată într'un mare bazar unde eră o tombolă, o cofetărie, doue florării și mai multe prăvălii. Multă lume și din cea mai alasă care și-a dat cu plăcere paralele.

Teatru românesc în Brașov. Marți a treia și de Paști o societate de diletanți români în Brașov au reprezentat doue piese: „Nino” de I. P. Cerchez și „După teatru” localizare de T. V. Ștefaneli. Intre aceste doue comedii, s'a executat uvertura „Ștefan cel mare” de Iacob Mureșan.

Concert la Cebza. Corul vocal al plugarilor români din Cebza, comitatul Torontal, a dat a doua și de Paști un concert, la care a participat și baritonistul din România, dl Dimitrie Popovici.

Necrolog. *Smaranda Grecu* n. Radu a încetat din viață la Reghinul-Săsesc, în etate de 67 ani și în al 47-le al căsătoriei sale.

Cuția publicului.

Onoratei Dōmne Catarina Solich născută Vass
in Beiș.

Ca membru al comitetului parochial gr. or. de Beiș, cu cea mai mare bucurie am luat cunoștință, că precum celelalte biserici, așa și biserica noastră din localitate ați binevoit a-o ajuta cu 50 fl. v. a.

Primesce Onorată Dōmnă pentru acest act marinos expresiunea sincerei mulțămite din partea comunității bisericești noastre, și declarațiunea celei mai înalte stime ce-ți păstrăm. Din parte-mi îți urez ca să trăiesci mulți ani în fericire și indestulare, și iubirea, ce ți-a plantat în inimă religiunea creștină să o estindă asupra tuturor, căror poți să le ajuți, prin acesta vei câștiga în lumea acesta liniscea sufletescă, eră în cea-laltă remunerațiune.

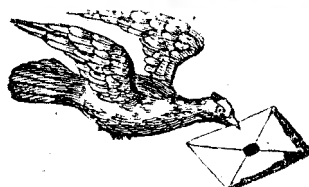
Dău să-ți deie putere, să te păzescă de desperațiune și să te mângăie în suferințele acestei vieți grele, să-ți deie putere spre devingerea inamicilor, să te lumineze și să te învețe a cunoșce vanitatea lucrurilor trecătoare din acesta lume, să-ți indemne inima la zel și iubire.

Beiș 4 aprilie 1885.

Cu profundă devoțiune

D. Simai
advocat.

Poșta Redacțiunii.

Buzias! Salutare frățescă!

Dnei M. P. in I! Poesia și prosa se vor publică în curând.

Paradisul. Imdată — ce vom dispune de spațiu, care a devenit foarte îngust, căci avem o mulțime de articoli și alte scrieri, care s'au admis de mult.

Drag locușiu. Ancă în luna acesta. Trimite-ne și comedia în versuri!

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sărbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminea 2 Tomei. Ioan XX. 19—31 inv. I.					
Duminea	31	12	Sf. Ipatia	5 18	6 40
Luni	1	13	Laurentiu	5 17	6 41
Marti	2	14	† Isv. Tămăduirii	5 15	6 42
Mercuri	3	15	Cuv. Nikita	5 13	6 43
Joi	4	16	Cuv. Păr. Iosif	5 11	6 44
Vineri	5	17	Mart. Teodul	5 9	6 45
Sămbetă	6	18	Păr. Eftimie archiep.	5 8	6 47

Triluniul jan.—martie se incheie cu numărul presinte. Abonații a căror abonamente espiră cu numărul acesta, sânt rugați a le rennoi de timpuriu. Cei ce nu mai vor să fie abonați, binevoiescă a ne inapoiă numărul viitor. Din 1/13 aprilie se primesc și abonamente noue.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollősy în Oradea-mare.